

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 3 frt. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő: **Cs. Szabó Kálmán.**

Szerkesztő

és laptulajdonos: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj

külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér sora 10 kr.

A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D Fia könyvnyomda

Két király.

(k.) Az elmúlt héten kettős ünnepünk volt.

Két király születésének évfordulóját ülte meg a nemzet, s nem volt hely széles e nagy országban, ahol díszbe nem öltöztek volna a nagyok tiszteletére.

E hó 17-én lett hatvannyolcz esztendő s a mi jó királyunk, a ki harmincz esztendő óta teméntelen gondot oszt meg nemzetével, kinek harmincz esztendő óta teméntelen gondot okoz nemzete.

Az aggkor ezüstje s egy történeti korszak szenvedése övezi varázsával az a fejet, amelyet szent István koronája 31 év előtt megilletett, s amelyre két állam hű népe kéri le ragaszkodó, meleg szívvel a gondviselés áldását.

És szemünk önkéntelen visszatekint s keresi azt a nagy királyt, aki ez országot bevezette az európai jogrend, a népet a keresztény erkölcs és civilizáció közönségébe.

De nincs is a magyarnak olyan ünnepe, mint éppen ez, mivel e nemzet legrégebb, legszentebb és legerősebb hagyománya az első szent király tisztelete, s jól eső érzés tölti el minden igaz magyar szívét, amidőn ez erős kezekkel megalkotott, biztos alapra épített ország további jövőjét olyan kezekben látja, mint dicsőségesen uralkodó I. Ferencz Jozsef királyunké.

Szinte kishitőség volna, ha ez az ünnepnap csak a szokásos ágyudörgések, hivatalos isentiszteletek és ebédek formájában zajlott volna le. Az állami hatóságok hivatalos ünneplése, ha I. Ferencz József király nevééről van szó, csak külső dísz, hogy úgy mondjuk: virágtűzére csak egy egész nemzet öszinte örömeinek és belső ünneplésének; ami egyébiránt nincs is uaphoz kötve, mivel a királyt az egész magyar nemzet igazán szereti, és ahol igazi szeretet van, ott az Istennek tetsző ünnep szakadatlan.

Az egyéni érzelmek, súlyos csapások legyőzésével, emberfeletti kitartással, mint alkotmányunk legfőbb öre, ott ül I. Ferencz József országunk trónusán. Talán igazságos Mátyás óta nagyobb király nem volt a magyarnak és a Habsburgok között — trónszerző öse után — bizonyára ő a legnagyobbak egyike.

Az utóbbi évtizedben súlyos csapások érték a mi jó királyunkat és királynénkat, a mik különben az Európa trónján ülő uralkodókat sem kimélték meg. Azt vesztették el, a ki legnagyobb kincse volt lelküknek és ennek az országnak. Szívüknek, nemzeteiknek reményességét. De fájalmukban ott állt mellettük a magyar nép résztvevő kegyelele, mely enyhítette az ők mélységes, mindnyájunk által átértett, megmérhetlen bánatukat . . .

Közel ezer éve annak, hogy Szilveszter pápa követei elhozták a szent koronát s egy keresztényé lett nemzet örömrivalgása között feltették István felkent homlokára.

És ezidőtől kezdve ünnepe a magyar nemzetnek az a nap, melyet az egyház első szent

királya emlékezetére szentelt. Amíg a kegyeletnek e magasztos napján a falvak, a városok templomtornyaiiban megkondultak a harangok; nemzeti lobogók boriták a magán és középületeket s a hazafias és vallásos érzelmek zsolozsmájának hangjai végig zengtek Kárpátok bérczeitől egészen az Adria hullámokverte partjaiig: addig a felzúgó ének melódiája közt felhült a szívekben egy ezredév nehéz küzdelme, vérrel áztatott dicsősége, az elnyomatás szomorú s a visszacszerzett szabadság diadalmas napja: gyászával, örömeivel . . .

. . . Változnak a viszonyok, s ujra az előbbieket váltják fel az utánnok jövőket . . . A ravaszság és erőszak megbukkott, s ha Isten is úgy akarja, ez irányban haladva elérjük azt a kort, mely után buzgó imádság epedez százezerrek ajkán.

Most még a velünk egyenlő jogokat élvező nemzetiségek dobálják géniuszunk felé a gyűlölet rögét s magában a társadalomban az embergyűlölet esápkodó lángokkal éget, s magasztos eszmék az anyagi zsbivásár lármája közt nevetés tárgyai lesznek. S míg mi egymást gyöngítjük áldatlan tusakban, addig reánk visórtja fogait a nemzetet, hazát, királyt és Istent nem ismerő nagy problémája e század végének: a szociálizmus.

Az elmúlt századok nagy tanuságai tesznek tanubizonyságot arról, hogy mikor ez a nemzet törhetlenül ragaszkodott az alkotmányos alaphoz, melyre Szent István a magyar birodalmat alapította, akkor erős, nagy, hatalmas és félelmetes vala.

Dicsőséges szent jobbkéz kérünk, árnyékozd be oltalmaddal ezt a szegény Magyarországot! . . .

Belföld.

A király a hadgyakorlatokon. Ő felsége a délmagyarországi hadgyakorlatokra szeptember hó 1-én Buziásra és szeptember 10-ég a felsőmagyarországiakra Lőcsére érkezik. A hadgyakorlatokon a hatodik, hetedik és tizenkettedik hadtestek csapatai fognak résztvenni. A délmagyarországi hadgyakorlatok a Temes folyó és a Lugoshely, Magyar-Szákos, Végvár, Liebling és ujlaki vonal között levő területen, a felsőmagyarországiak pedig az egyrészt a Branyiszko és a Felső-Hernád, másrészt a Béla-lőcsei vonal közt elterülő területeken lesznek. Mivel fel lehet tenni, hogy ezekre a hadgyakorlatokra a nézőknek nagy tömegei fognak összegyűlni, a hadtestparancsnokságok azt az utasítást kapták, hogy gondoskodjanak arról, hogy a csapatokat és a törzseket a közönség tömeges csoportosulása ne zavarja és hogy különösen az ellenfél és a saját tartalékok közt eső tér szabadon maradjon. Magától értetődik, hogy ő felségének tartózkodó helyétől, akinek legfelsőbb fővezérlete alatt lesznek a gyakorlatok, a közönséget távol kell tartani. A hadtestparancsnokoknak meg van engedve, hogy a közönség egyes tagjait a hadgyakorlatok terére bebocsássák, csak hogy ezt az engedélyt csupán csak a saját hadtestük működése terére adhatják meg. A politikai hatóságokat ezekről a rendelkezésekről a közönség tájékoztatása végett már értesítették.

Polgármester installálás.

— augusztus 25.

Vajudó kérdésünk megoldást nyert — van már tetterős, fiatal polgármesterünk.

Egy nagy, fontos lépéssel közelebb jutottunk célunkhoz, régi óhajunkat beteljesedni látjuk.

Hogy mit vállalt magára Dr. Gyarmathy Dezső az eskü letétele által, azt ő nagyon jól tudja, de tudja azt is, hogy mily nehézségekkel fog azok keresztülvitele járn, amelyeket tőle elvár városunk közönsége.

Helyesen választottunk.

Olyan vezéremberre tettünk szert, kinek képzettsége és tekintélye elég garancia arra nézve, hogy reformterveit lehetőleg könnyen valósítsa meg; tudja azt, hogy mit és miképpen kell cselekednie, hogy még messze, szinte elérhetlen távolságban lebegő célunkhoz eljussunk — ő olvezéreljen.

Dr. Gyarmathy Dezsőt e székbe az általános közbizalom helyezte, a mi már majdnem eklatánsul bizonyít amellet az őszinte tisztelet és ragaszkodás mellett, amivel irányában nemcsak maga a választó képviselőtestület, hanem a nagyközönség is viseltetik.

Nem gyultak örömtüzek, nem uszott fényárban városunk, nem lengtek lófogók házaink ormain, a midőn ő közénk érkezett, zajtalanul, csendesén jött ő ide be, mert ő munkálni akar, s minek legyen előlegezve az neki, ami ugys — mindnyájan érezzük és tudjuk — később nem fog elmaradni.

Egyszerű volt a fogadtatás, külsőleg nem árultunk el semmit, hanem belsőleg éreztük, hogy ez az ember nekünk termett, ez kellett nekünk, választásunkban nem csalódtunk.

Ő maga bevallotta, hogy ő nem azért a honorariumért jött ide, mely őt állása után megilleti, hanem elfoglalta ez állást azért, mivel fiatalos ereje, önérzete diktálta neki azt, hogy munkáljon, küzdjön azért a városért, amely neki szülővárosa.

Hisz ugys is van! Mondhatni, hogy nobile officium ez a szék, mert egyáltalán nincs meg az arány a felelőség és a honoratio között. És éppen ezért, annyival jobban ragaszkodunk, kell hogy ragaszkodjunk ő hozzá, hogy életének legszebb idejét, nyugodt, boldog életét otthagya, feláldozta azt a közügyért.

Már pedig a ki a közügyek terén küzd, legyen bár fegyvere az igazság, elismerésre, méltánylásra igényt ne tartson, mivel az nagyon ritkán és későre vagy pedig egyáltalán nem is jön, s ha éppen ellenkezője is jó annak, az ne lankassza egy perczig is fiatal, munkáravágyó erejét.

Itt van már közöttünk, elfoglalta székét, munkálkodik csendesén, szorgalmasan . . .

Részletes tudósításunk ez:

Mára tüzte ki Jakab Gyula alispán az ujonnan megválasztott polgármesternek, Dr. Gyarmathy Dezsőnek eskületételét, hivatali állásának elfoglalását.

Csendben indult meg a mozgalom, maguk között határozták el a képviselőtestület tagjai, hogy daczára a megválasztott polgármester óhajának — mégis fognak valamelyes kisebbszerű fogadtatást számára rendezni, s így történt az, hogy ma reggel mintegy tiz magánfogat sorakozott a tanácsháza előtt. A kocikat fellobogózták, a lovak nemzeti kokárdákat kaptak, s ilyenformán egészen impozáns színezete lett a fogadtatásnak.

A birtokáról, Homoród-Szent-Pálról érkező polgármester elé a képviselőtestület mintegy 15 tagja, 10 tisztviselő s egy néhány kíváncsi utazott le.

Patakfalva felső végénél várták be dr. Gyarmathyt, akit megérkezésénél szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak, majd Demeter Dénes tanácsos, volt h. polgármester röviden, meleg szavakkal üdvözölte.

Eljöttünk ki ide — mondta — hogy ezáltal is meg-tiszteljük azt az embert, akit a képviselőtestület egyhangú választása helyezett e székre. Gyarmathy megköszönte a figyelmet, s viszont üdvözlés után a megjelentek mindenikével kezét fogott.

Csakhamar beérkezett városunkba a hosszú kocsisor, s mindenki sietett magának jöhelyet biztosítani a kicsi közgyűlési teremben.

A közgyűlés.

Már ott várták az érkezőket *Jakab Gyula* alispán és a képviselőtestület számos tagja. Ugy az az alispán, mint a polgármester díszmagyart viseltek.

Mindjárt, hogy elfoglalta mindenki a maga helyét, *Jakab Gyula* alispán a következő beszédet mondotta el:

Tisztelt képviselőtestület!

Udvarhely város képviselőtestülete egyhangulag megválasztotta Dr. *Gyarmathy* Dezső urat polgármesternek, ki is azt elfogadván, mai napra tűztem ki részére a hivatalos eskü letételét — és a hivatal átvételét.

Ezen ünnepélyes alkalomnál részvételre volt szerencsém önöket meghívni és a midőn szíves megjelenésükért köszönetemet nyilvánítom, önöket szívesen üdvözlöm, az ülést ezennel megnyitom.

Évszázadunk végén, a gőz és villany ezen korszakában, ha megfeszített erővel nem haladunk a korral, lehetőleg minden tekintetben, bizonyára kiteszük magunkat a világ gunyjának, míg viszont, ha komoly megfontolás nélkül, hanyat-homlok rohanunk a falnak, még rosszabbnak is tesszük ki magunkat.

Nehéz és nagy feladat úgy találni el az egyenes utat, hogy párhuzamosan haladjunk a világgal, anélkül, hogy ezáltal jövönket tegyük tönkre.

Egy városnak az ügyei czélszerű vezetése, annak okos intézése, higgadtan gondolkodó főt, erős szívós, kitartó erélyt, tappintatosságot, egyenes, becsületes jellemet kíván, — ott áll, — ki ezen ügyeket vezetni van hivatva.

Én meg vagyok győződve, hogy Udvarhely város megkapta ezen szükséges egyént, mikor Gyarmathy Dezsőt megválasztotta polgármesterének, őszinte örömmel üdvözlöm az új polgármestert és felkérem, hogy a hivatalos esküt itt a gyűlés színe előtt tegye le.

Dr. Gyarmathy erre letette a következő esküt, melyet *Gálffy* Endre főjegyző olvasott fel:

„Én Dr. Gyarmathy Dezső esküszöm, hogy a királyhoz hű leszek, az ország törvényeit megtartom, hivatali előljáróimnak engedelmeskedem, polgármesteri hivatalommal járó kötelességemet lelkiismeretes pontossággal teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segíyen.“

Az eskü után Dr. Gyarmathy a következő beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt elnök úr!

Tek. képviselőtestület!

Most, midőn Sz.-Udvarhely város tisztii karában ez első helyet elfoglalom, engedjék meg, hogy azt ne a szokásos részletekre kiterjedő hangzatos phrazisok között tegyem. Hisz én, ez aránylag csekély javadalmazással, de annál nagyobb felelősséggel, munkaerőfeszítéssel és kellemetlenségekkel járó hivatalt nem azért foglalom el, hogy megélethezem bizottságomat, hanem elfoglalom azért, mert arra polgártársaimnak, a tek. képviselőtestület többségének bizalma, a mélt. főispán úr és alispán úr bizalmával kapcsolatosan ez állásra meghívott, de elfoglalom főképp azért, hogy munkakedvemnek tért nyerve azt kedves városunk, a székely anyaváros javára szenteljem. (Éljenzés.)

Önök, nraim mindnyájan tudják, hogy városunk hazánknak, mint szervi egésznek is, nagyon csekély részét képezi; de bárminő kis rész is az egészszel szemben, jogai mellett kötelességei is vannak. Kötelességek, melyek hazánk ezredéves alkotmánya során számtalanszor körvonalazva lettek, kötelességek, melyeknél egyetlen mérvadó a közjó érdeke, a hol alkalmuk helye nincs, s melyeknek folyománya a törvényes intézkedések szigorú végrehajtása. Elmulasztatlan kötelességemnek ösmerem tehát, szeretett hazánk létfenntartása érdekében kiadott, törvényeink által körülírt felsőbb intézkedéseket szigorú pontossággal és gyorsasággal végrehajtani. Erkölcsi kötelességemnek ösmerem egyszersmind azt a viszonyt, a mely közvetlen felsőbb hatóságunk és városunk között a közelmúltban oly kellemessé változott, tovább is fönnt tartani, lehetőleg fejleszteni. Ez által nem csak városunknak, hanem megyénknek is szol-

gálatot vélek teljesíteni. (Ugy van!) Bár a közvéleményünkben soká uralkodott azon nézet, hogy megye és város érdeke ellentétesek, én úgy hiszem, hogy az csak tudatlanság szüleménye. Egy erős, jól szervezett város, a megye erejét és hatalmát jelenti. Egy gyenge beteges szív a test lankadságát idézi elő. Egy központ bukása és hanyatlása az egész betegséget jelzi. Meg vagyok győződve, hogy mindkét részről észszerűen gondolkodva és cselekedve, érdek ellentétek nem fordulhatnak elő.

Kötelességek teljesítése könnyű feladat. Intézkednek, a tisztviselő azt mérlegeli az írott törvényekkel és végrehajtja. De mennyivel nehezebb és fontosabb ránk nézve jogainkkal önrendelkezési, önkormányzati jogainkkal élni. Egy téves lépés uraim, tizedekre vethet vissza, tizedekre veheti el erőnket, zibbaszthatja el testjeinket. A gépezetnek csak egy részét vegyük ki, megszűnik annak működése, avagy csak a részek ne legyenek találóan egybe illesztve, hibás a működése és az eredmény kevesebbet ér a semminél.

Igen tisztelt képviselőtestület! Nagyon jól tudom, hogy a város jelenlegi viszonyai között nagy és terhes föladatak sulyosodnak vállaimra, de remélem, hogy az önök nyílt és hathatós támogatásával a föladatak megoldást nyernek. Csak végezzük mindnyájan kötelességeinket a közjó érdekében, magánérdekeink mellözésével. Ellentétes nézetekért ne gyünk egymásnak ellenségei, hisz célunk úgy is mindnyájunknak csak egy lehet: városunk javát és érdekét előmozdítani. Ne feledjük uraim, hogy a gép kerekei, habár ellentétes forgásuak és össze vágnak is, rendeltetésök: a siker érvényesítése. Hallgassuk meg mások véleményét, de mondjuk is meg sajátunkat nyíltan, határozottan, mert így érzük el a legjobbat. Küszöböljük ki megyénkben annyira felburjánzott és a magyar ember karakterével merőben ellenkező rossz szokást: az alattomoságot. Mert eltekintve attól, hogy a nyílt küzdelem tisztességesebb és férfiasabb, nem több végeredményt mutat e?

Vigyünk, uraim, legjobb erőnket és legjobb akaratunkat a harcra, a közjó érdekében. En feláldozom a férfikornak és munkásságnak legszebb körét, önöktől, uraim, csak azt kérem, tudásukkal, szak-képzettségükkel, becsületes, nyílt eljárásukkal támogassanak, úgy a kötelességek teljesítésében, mint jogainknak használatában; netalán tevédeimben leplezetlen, nyílt szavakkal figyelmeztessenek. Mert így haladva föladataim — a város fokozatos és czéltudatos előhaladása és polgárai jólétének gyarapodása (Hosszas éljenzés) — czélt ér és városunk eléri azt a vonalat, a mely a városok sorában méltan megilleti.

Vezessen mindnyájunkat a becsületes igyekvés, érzék a szép, jó és üdvös iránt, emberbaráti szeretet, lankadatlan munka és szorgalom, városunk föl fog virágozni.

Magamat becses figyelmökbe ajánlom. (Éljenzés.)

A beszéd elhangzása után *Jakab Gyula* alispán felkérte Dr. *Kovács* Mor ügyvédet, *Soo* Gáspár gym. igazgatót és *Bedő* Ferencz ref. lelkészt, bizottsági tagokat, hogy a hivatal átadásánál közreműködni sziveskedjenek.

Ezzel a gyűlés véget ért, s a megjelentek siettek az új polgármesternek szerencsekívánataikat kifejezni.

Majd *Demeter* Dénes tanácsos vezetése mellett a tisztikar tisztelgett, akikhez Gyarmathy buzditó beszédet intézett, s egyben felkérte odaadó, szíves szolgálataikat, hogy így együtt, vállvetve működhesenek a cél eléréseért.

A bankett.

Déli egy órára voltak meghíva az egyes hivatalok főnökei, a képviselőtestület tagjai az új polgármester által a *Walter*-féle helyiségben adott bankettre.

Már a második fogásnál megkezdődött a tosztok serege s kilátás volt arra, hogy a jókedvű társaságnak nem lesz hiánya abban.

Az első tosztot *Jakab Gyula* alispán a királyra és a királynéra, a felséges uralkodó párra mondotta, melyet a jelenvoltak állva hallgattak meg és dörgő éljenzéssel kísérték. — A második tosztot is szintén *Jakab* alispán tartotta az új polgármesterre, Dr. Gyarmathy Dezsőre. — *Hlathy* Miklós a kormányt, s annak elnökét Br. *Bánffy* Dezsőt éltette. — *Bedő* Ferencz a főispánra üríti poharát. Iten Dr. *Kassay* Albert felolvassa azt az üdvözlő táviratot, amelyet a főispán küldött az új polgármester üdvözlésül; majd *Gönczi* Lajos köszönti fel *Jakab Gyulát*, mint a közigazgatás első tisztviselőjét.

Ekkor Dr. *Gyarmathy* Dezső a következő emelkedett hangú tosztot mondja el:

Tisztelt Uraim!

Nagy és hatalmas a város, ha polgárai azok.

Rómát nagygyá és az akkor ösmert világbirodalmak urává emelte polgárainak vagyoni, szellemi és főleg erkölcsi ereje. Büszke önérzettel verte mellét a kiváltságos és hangoztatta e szavakat: „*civis romanus sum*“ és minden nagyítás nélkül mondhatta a germán követ a római tanácsról „*királyok gyülekezete*“. A római polgár az uralom polczán is maradt mindaddig, míg az erkölcs Róma fala közül ki nem költözött, a míg a *Clodiusok* és *Catilinak* példái folytán Róma társadalmi élete rothadásnak nem indult és önmagától össze nem romlott, bár a vagyonosodás és tudomány legnagyobb fokán állott.

Már csak ebből az egy példából láthatjuk uraim, hogy a város és nemzetek mily hatalmasak lehetnek, ha ez erők össze működnek, és csak egy hiányozzék szerintem a legszükségesebb az erkölcs, romba dől az összes alkotás, a korrupció hősei gazdálkodnak, önfeláldozás helyére az önzés, a hazaszeretet helyére a haszonlesés, a jellem helyére a bűn, a lelkesedés helyére a dobzodás, a harc helyére a gyávaóság települ.

Igen tisztelt Uraim! ha most a fent említett szükségese alaperökhöz még hozzákapcsoljuk az újkor egy vívmányát, az alkotmányos szabadság iránti ragaszkodást, a mi korunk legnagyobb nemzetét és legszabadabb polgárát jellemzi: az angolt, tisztában vagyunk, hogy mi teheti a polgárt valódi polgárrá és annak otthonát a várost nagygyá, figyelemreméltóvá és tiszteltté.

Vegyük bonczolás alá uraim a helyzetnél fogva csak röviden, mennyivel rendelkezünk Sz.-Udvarhely polgárai, ezekkel az alaperökhöz.

Városunkra sokban ráillik egy rossz poeta, rossz verse egyik paszusa:

„Görbe utca, üres kassza,
Tarolt erdő, nagy adó“,

de polgárai, dacára a nehéz viszonyoknak, a lehető legjobb anyagi körülmények között élnek. Az iparanyagok értékesítésének nagy tere van, hisz a város vidéke terjedelmes, csak ne legyen tulproductio, és az áruk a kor követelményeinek megfelelően, a felvállalt munka kiszolgáltatása pontos legyen, a kiadások számítók, a vagyoni haladás elkerülhetetlen.

A vagyoni viszonyok türethetőknek mondhatók és haladás alapjául mindenesetre elegendők, kivált, ha oly magas szellemi erők vannak, mint városunk polgárságában.

A város haladására fordított szellemi és ezzel kapcsolatos akaratereket, két csoportba látom oszolva. A míg az egyik mohó vágygyal iparkodik minden téren, minden irányban új intézményeket létrehozni, addig a másik megelégszik a meglévő állapottal, s ő sem akar többet, mint az elődei akartak és cselekedtek.

Hibás ez is, az is. (Igaz! Ugy van!)

A ki azzal tetszeleg magának, hogy komoly számvetés nélkül a város szükségleteit, szerény kéréseit és egyuttal a város anyagi erejét túlhaladó újításokkal tegye magát hirnevessé, az azt egyéni reputációjának és a város anyagi érdekeinek rovására teszi. Mert a pillanatnyi látszó siker csilláma hamar elhomályosul, s követni fogja a kijózanodás stádiuma, mely könyörtelenül zúgja füleibe a meg-gondolatlanul kidobott százezrek utófényét: a fel-szaporodott városi pótadót.

Ezzel szemben a tétlen mozdulatlanság bár kényelmes, majd semmi felelősséggel járó, de ha a legkedvezőbb viszonyok között is a fejlődés és haladás útját állja, nem érti a kor intó szavát.

Ugy hiszem, az ítélet perspectivájára nézve ki lehet venni a hamisítatlan városi közérzést, az egészséges közhangulatot, mely az üdvös és szükséges reformokat védelemben és támogatásban részesíti.

De lássuk uraim a leglényegesebbet, az erkölcsiöket. Én láttam városunkban igazi *Cató* jellemeket, a kik képesek meghalni, de csorbát erkölcsiök nem tűnnek, de sajnos, láttam, még pedig sokat, kik a közügyek terén készek tiz-husz forintot elfogadni, nem gondolva, hogy ezrekre menő kár eshetik ezáltal a közügyekben.

Én alapjában Székely-Udvarhely város polgárát tiszta erkölcsűnek ösmerem, és ha netalán hiba esett az ember teremtése óta közöttünk élő kisértő szellem, a sátán megjelenésének tulajdonitanám. Elmarad, csak a szelleműzőket alkalmazzák.

Van uraim még egy, az alkotmány iránti ra-

gaszkodás, a közügyek iránti érdeklődés. A magyar ember jelleméhez, karakteréhez tartozik a közügyek iránt érdeklődni, ha bár ez sokszor szalmatűz. Magyar embert jellemző az alkotmányhoz ragaszkodás. De mennyivel szükségesebb nekünk erdélyieknek, beszorítva a magyar állam eszményisége ellen törekvő nemzetiségek közé. Ne feledjék uraim, hogy városunk Erdély legmagyarabb városa és a történelem sokszor zászlót adott kezébe, és ha néha az a zászló kiesett, az a polgárok erkölcsi hibájául tudható be. Vezérszerepet adtak neki, ha polgárai elsősorban a magyar hazáért magyar polgárai voltak és háttérbe lettek szorítva, ha a reakció emberei voltak annak vezetői.

Nagy, uraim, a bizodalom Székely-Udvarhely város polgáiraiban, hogy azok tiszta lelkesültséggel vannak a közügyek iránt, városunk haladását magukévá teszik és aziránt nemcsak lelkesülnek, hanem annak érdekében tesznek is, mert van anyagi erejük, hatalmas szellemi képességek és tiszta erkölcsi érzékek.

Ne ítéljenek meg, ha egyes helyeken talán erősebb kifejezésekkel éltem is, de az nem a durva ostorozás, hanem az aggódó gondoskodás, hisz én gyermekkoromban már szeretni és tisztelni tanultam meg városunk polgárait, egy öreg polgár, az édes apám útbaigazításai folytán. (Éljen!)

Nem hiszem, hogy legyen valaki, a ki oly mértékben akarja, óhajta és törekszik Udvarhely város polgárainak haladását, gyarapodását előmozdítani, mint én. (Hosszas éljenzés.)

Üritem poharam Udvarhely polgáira, kívánom, hogy a mindenható Isten minden jórátörkővé lépéseket sikerrel koronázza. Éljenek!

Szünni nem akaró eljen követte a beszédet, amely csak akkor csendesedett le, amidőn Jung-Cseke Lajos felállt s igen szép beszédet felköszöntött a polgármestert.

Gyertyánffy Gábor Hlatky Miklóst, mint a gazdasági egyet elnökét és Ugron Istvánt, mint az árvák elnökét üdvözlö. — Dr. Kovács Mór Dr. Gyarmathy szülőit köszönti fel, mint azokat, akiknek köszönhető, hogy városunknak ilyen derék polgármestere van. Dr. Kassay Albert indítványára ezt egy bizottság, névszerint Bedő Ferencz, Szakács Gyula és Szabó Ferencz, megviszi a polgármester édesanyjának, Gyarmathy Ferenczné öngyászának, s küldetéséről azzal számol be, hogy a felelet — egy könyvessebb volt.

Majd Bedő Ferencz felolvassa azt az üdvözlő táviratot, amelyet a jelen alkalmából kifolyólag Gróf Haller János főispánhoz küldjenek.

A távirat szövege ez:

„Fogadja méltóságod a polgármesteri installatio alkalmából a polgármester és polgárság hü ragaszkodását, mely hódolatát.“

Benkő József a polgármesterre üriti poharát. Dr. Kassay Albert szintén a polgármesterre és Jung-Cseke Lajosra, mint a legönzvetlenebb képviselőtestületi tagra. — Jakab Gyula a polgármester családját élteti. — Hlatky Miklós Demeter Dénes tanácsosra, volt h. polgármesterre emeli poharát. — Zakor József Jakab Gyulát köszönti. — Gyarmathy Ferencz Kassay Ignác ny. polgármesterért üriti poharát. — Jung-Cseke Lajos Szombatfalvy Lajost, mint a legderékabb főkapitányt élteti. — Tamás Albert a városi tisztviselőket; — Dr. Kassay Albert Szabó Ferencz usztra száll; Szabó Ferencz pedig a polgármestert, mint a város apját, Szombatfalvy főkapitányt, mint a város anyját üdvözlö, általános derűtség közepett.

Ósi magyar szokás szerint isten tudja még hány tosztagzott el. A mulatság a legkitűnőbb hangulatban indult meg, folyt le és az östvéli órákban nyert befejezést. . . .

Béke szeretet és egyetértés lakozzék városunk polgárai házában — s ott benn magában a városházban, türelemmel és kitartással porszemet, porszemre hordva építeni, fáradhatatlanul, nem csüggedve, biztosan haladva a cél felé: ebben legyen vezérünk nekünk — Dr. Gyarmathy Dezső.

Ujdonságok.

Szent István emlékezete. Gyönyörű nyári nap kedvezett e hó 20-án, Szent István király ünnepének napján. Az ezeréves Magyarország összes templomtornyaiiban imára kondultak a harangok. Városunk közönsége is kivette részét az ünnepből. Megelőző este a várost fényesen kivilágította, házait zászlókkal díszítette fel. Az ünnep napján az összes kereskedések zárva maradtak, s az egyes hivatalok tes-

tületileg a vármegyeház előtt gyülekezve, Jakab Gyula alispán vezetése s a Rákóczy hangjai mellett vonultak fel a katolikusok nagytemplomába. És a mig Budán körülhordozták nagy ünnepélyességek között a *Szent Jób*-ot, felhangzott minálunk is az égtörő ima: Isten áldd meg a magyart.

Jótkönyv adomány. Hallerkeői gróf Haller János főispán, ő Felsége 68-ik életévének betöltése alkalmából, a vármegyeház díszterme számára ő felisége arcképének megfestetésére 100 frtot adományozott. Az összeg mint külön alap kezeletik.

A pápa nevenapja. XIII Leó 20-án ünnepelte meg nyolczvannyolczadik nevenapját. A katolikus egyház agg fejedelméről az utóbbi időben nyugtalanító hírek keringtek és valóban, ez ünnepi fogadás sem lesz alkalmas arra, hogy megnyugtassa a pápa aggódó hivatát. XIII. Leó husz éve viseli a tiarát és e két évtized alatt a világ gyakran bámulva szemlélte diplomáciai ügyességét, tisztelte erélyét, szeretete jóságos szívét. Fáradt elméje ma már nem old meg bonyolult diplomáciai fondorlatokat, az idő kérérlhetetlen mulása megtörte az ő erélyét is és miként a legbüszkébb tölgy is kidől, a katolikus egyház hatalmas fejedelme ma már csak beteg öreg ember. . . .

Hymen. Virágh József a jövő hó 3-án, délután vezetí oltárhoz Pávelka Mariska kisasszonyt, Pávelka Márton kedves leányát.

Gróf Haller - Orbán báró. Br. Orbán a gróf Haller főispán által a mult hetekben kibocsátott röpirat következtében följánlotta az elégtételadást, amelyet, nemtelen váda elkövetésekor, megtagadott, minek következtében gróf Haller segédei: dr. Lengyel József és Illyés Miklós ny. ezredes, az ügyet a maguk részükről teljesen befejezettnek jelentették ki. — A most felajánlott elégtételadás felett folytatott tárgyalások jegyzőkönyve így hangzik:

Jegyzőkönyv.

Felvetett 1898. augusztus hó 22-én Székely-Udvarhelyt a gr. Haller János és b. Orbán Ottó urak között felmerült becsületbeli ügyben.

Jelen vannak:

Gróf Haller János ur részéről: Br. Orbán Ottó ur részéről: Illyés Miklós. Máthé Pál. Dr. Lengyel József. Szent-Királyi Árpád. Tárgy.

A gróf Haller János által kiadott röpirat 7a) melléklete által b. Orbán Ottó panaszában azt a részt, melyben a gróf Haller János által viselt Haller névnek és gróf címmel jogtalanságát állította, b. Orbán Ottó megczáfolva látván, alóhrtak által kijelenti, hogy 1898. évi június hó 6-án megbizottai előtt tett nyilatkozatához képest, most már kész fegyveres elégtételt adni s azt felajánlja.

Illyés Miklós és dr. Lengyel József felük nevében kijelentik, hogy 1898. évi június hó 5-én gróf Haller János eltekintett attól, hogy b. Orbán Ottó bírósági ítélet által börtönre való elmarasztalása folytán lovagias elégtételadásra képtelen volt, fegyveres elégtételadásra szölitotta fel.

Ő ezt megtagadta s alólirottak ez alkalommal szintén megbizott segédei gróf Haller Jánosnak, felük részéről az ügyet a lovagiaság terén teljesen befejezettnek nyilvánították.

Az ügy akkor teljes befejezést nyervén gróf Haller János b. Orbán Ottótól elégtételt többé nem kér, de ha b. Orbán Ottó a személyét illető, a hírlapokban és több ezer ember előtt nyilvánított sértő kifejezéseikért gróf Haller Jánostól fegyveres elégtételt kér, azt egy becsületbírótság alapján kész megadni.

Máthé Pál és Szent-Királyi Árpád, mint b. Orbán Ottó megbizottai a gróf Haller János megbizottainak főntebbi nyilatkozatát felükkel leendő közlés végett tudomásul veszik s ezzel az ügyet a maguk részéről befejezettnek jelentik ki.

Illyés Miklós és dr. Lengyel József, mint gróf Haller János megbizottai kijelentik, hogy a már 1898. június hó 6-án teljesen befejezett ügyben felüknek semmi czím alatt meg nem engedik, hogy b. Orbán Ottótól fegyveres elégtételt vegyen.

E kijelentés után az ügyet úgy felük, mint a maguk részéről teljesen s végleg befejezettnek nyilvánítják. Székely-Udvarhely, 1898. évi augusztus hó 22.

Máthé Pál, Illyés Miklós ny. ezredes, Szent-Királyi Árpád, Dr. Lengyel József, Br. Orbán Ottó megbizottai. Gróf Haller János megbizottai.

Kovács Laura estélye. R. Kovács Laura budapesti nőnevelő intézet igazgató tulajdonosnője és országsszerte ismert magyar recitátorné e hó 21. és 22-ére, felerészben a zetalaki tüzkarosultak javára hirdetett művészestélyét megtartotta. Az előadások iránt, tekintet nélkül a jótkönyvcélra, városunk közönsége között nagyfokú részvétlenség mutatkozott, ugyanynira, hogy a két östve mindössze csak 21 frt 41 krt juttatott a zetalaki égettek számára, amely összeghez hozzájárultak: Teichner Jakab 20 forint, Königes Albert 5 frt, Persián János 1 frt felülfizetéssel s így a főösszeg 47 frt 45 krt tesz ki.

Uj elnök. A ref. collegium előljárósága az ujra szervezett konviktus elnökévé Fejes Aron r. tanárt választotta meg.

Műtörténelmi kiállítás Kolozsvárott. Kolozsvárott a Mátyás-szobor leleplezése alkalmából műtörténelmi kiállítás nyílik meg. A rendező-bizottság most felhívást bocsátott ki a közönséghez, hogy akinek a tárlat gazdagabbá tételére bármiféle tárgya van, azt jelentse be. A szoborleleplezés és a kiállítás 1899-ben lesz.

Halálozás. Gróf Bethlen András volt földművelésiügyi miniszter e hó 25-én Bethlenben meghalt. Halálának hírére a helybeli m. kir. erdőhivatal is kitüzte a gyászlobogót.

Székely ifjak kiképzése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara minden évben néhány száz székely fiut helyez el ipari kiképzetésre végett a Királyhágon tuli városokban. E tavasszal 250 fiu nyert elhelyezést, az őszi elhelyezés iránt most folyik a tevékenység. E hó 16-án Dicső-Szt.-Mártonban, 17-én pedig Tordán; Marosvásárhelyt e hó 22-én, Sz.-Kereszturon 25-én, városunkban 26-án eszközölték a felvételt. Csikszeredában 28-án, Gy.-Szt.-Miklóson 30-án, S.-Szt.-Györgyön és Kovásznán szept. 2-án lesz a fiuk sorozása. Elindításuk szept. 20-ára van kitüzve s részint 21-én, részint pedig 22-én érkeznek állomásuk helyére. Ezzel a székely fiuk idei elhelyezése be lesz fejezve. Érdekesnek tartjuk ez alkalmából megemlíteni, hogy a megelőző években elhelyezett fiuk általában jól beváltak. Sok fogékony-ságot tanusítanak a mesterségek eltanulásában s a tanonciskolákban is jól haladnak.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Mattiassi Alajos h.-oklándi kir. albirót a b.-gyulai és Czell Albert oklándi járásbírósi aljegyzőt az erzsébetvárosi törvényszékhez áthelyezte.

Erdészek országos gyűlése. Az országos erdészeti egyesület ez idei közgyűlése 25-én kezdődött Sepső-Szt.-Györgyön. Másnap az erdészek Kovásznára, illetőleg Gyulafalvára mentek, ahol folytatták tanácskozásukat és azok befejeztével megtekintették a gyulafalvi nagyszerű fűrész- és fatelepet. A közgyűlésen Bedő Albert orsz. képviselő, a volt államtitkár elnökölt, s az első nap azzal az emlékbeszéddel kezdődött, amelyet Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos tartott Tisza Lajos gróf, az orsz. erdészeti egyesület néhai elnöke, fölött.

Emléket Orbán Balásznak. Az Orbán Balázs Székely-Kereszturon felállítandó szobra javára alulírotthoz a következő adakozások folytak be: 1. Zsibón, Major Domokos gyűjtőívén: Major D. 2 frt, Szilágyi Ferencz 50 kr. Májer Mór 40 kr, Teleki Mihály, Rác Mibály, Péchi Imre, ifj. Nagy Sándor, Pap Miklos 1—1 frt. Egy gazda tiszt, Berkes, Honj vendéglős, Friedman, Mózes Ferencz, Bara Mózes, Kósa Domokos, Májer Ignác, Grósz Hermann, Fridrich Ferencz, Gergely István, N. N. g., Olvashatlan tanító, Kecskés Ferencz, Veress Sándor, i. Antal, Benkő jbiró, Fodor Elek 50—50 kr. Strak Adolf 60 kr. Nemes Henrik, Szabó József, Deutsch Zsigmond, Ispán, Borbély Mihály orvos, Tallér István, Fehér Lajos, id. Nagy Sándor, Elekes Bálint 1—1 frt. Molnár Miklós, Glastein Márton, N. N., Zsibói 20—20 kr. Veitner, Zsibói, Kispál és Merza 30—30 sr. Veress József, Liskievits 40 40 kr. Br. Wesselényi Béla 5 frt. Összesen 34 frt. (Folyt. köv.)

A gróf Haller-Orbán ügy epilógusa. Valamennyien ismerjük már azt a nemtelen támadást, melyet báró Orbán Ottó intézett megnyénk főispánja, hallerkeői gróf Haller János ellen, amiért Haller gróf Orbán bárót provokáltatta, aki segédeit Ugron Jánost és Soó Gáspárt bizta meg, akik felük nevében az elégtétel adást megtagadták. Időközben megjelent azon — gróf Haller főispán által kiadott — röpirat, amely kétségbevonhatatlanságig megczáfolja azt a nemtelen vádat, amelynek már felemlítésekör sem adott senki is hitelt. E röpirat — mely széles körben forog közközen — V. fejezete báró Orbán segédei felett is elítélőleg nyilatkozik és felszólitja őket, hogy ha a rágalommal magukat azonosítani nem akarják, nyilatkozzanak, ellenkező esetben álljanak helyt érte.

E röpirat Ugron János és Soó Gáspár segédeknek is térti vevény mellett megküldetett, amire ők az alábbi két levelet küldötték gróf Haller főispánhoz, mely férfias és korrekt nyilatkozatokat már most fényesen igazolják azt, hogy Orbán báró nemtelen és rágalomnak bizonyult támadásával teljesen magában maradt.

A levelek így hangzanak:

Méltóságos gróf ur!

A méltóságod által „kézirat gyanánt“ kibocsátott s f. hó 14-én térti vevény mellett megküldött nyomtatvány végsoraiban, a báró Orbán Ottó ur megbizottjaihoz intézett

felhívással szemben a következőket tartom kötelességemnek kijelenteni.

Amidőn a báró Orbán Ottó ur felkérésére, a méltóságod és nevezett báró ur közt fenforgó ügyben, a báró ur megbízatását elvállaltam, egyszerűen társadalmi kötelességemnek tettem eleget anélkül, hogy a báró Orbán Ottó ur által a cs. és kir. Kabinet irodához és a főrendiházhoz intézett beadványok bírálására magamat jogosítottam vagy kötelezettnék érezhettem volna; — és amint ez az általam és társam, mint báró Orbán Ottó ur megbízottjai által, a báró ur részére kiállított s általa a napilapokban közölt nyilatkozat ezen passusából: „nevedben és megbízásod folytán kijelentettük“ stb., valamint a méltóságod megbízottjai által kiállított s méltóságod által kibocsájtott nyomtatvány utolsó lapján közölt nyilatkozatból is kitűnik, ezen ügynél a báró Orbán Ottó ur megbízásából az ő nyilatkozatának közvetítőjeként szerepeltem, anélkül, hogy az ügühöz egyénileg közöm lett volna.

Nincs tehát semmi okom arra, hogy a méltóságod nyilatkozatának végső sorainak foglalt alternatívákat magamra alkalmazzam, ha azonban méltóságod azáltal, hogy a báró Orbán Ottó ur nyilatkozatának közvetítőjeként szerepeltem mégis sértve éreztem magat — habár sértő szándékom, mint megbízottnak nem volt és nem is lehetett — az esetben teljes készséggel állok Méltóságod rendelkezésére.

Egyebekben fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Sz.-Udvarhely, 1898. augusztus hó 16. án.

Ugron János, s. k.

Soó Gáspár levele ez:

Méltóságos gróf ur!

Ama nyomtatványban, mely nekem „kézirát gyanánt“ f. hó 14-én tértivevény mellett megküldött, többek között a következő passzusok is foglaltatnak: „Találtak azonban Orbán báró segédei személyében egyének, kik a rágalom nevében egyfelől azt írták alá, hogy személyes sértés nem forog fenn, de másfelől az elégtétel adást a rágalom megczáfolásától tették függővé.“

Továbbá:

„Most a rágalmazó segédeim van a sor, ha a rágalommal magukat azonosítani nem akarják, nyilatkozni és ha fedezték eddig az erkölcsi kadavert, most helyt állani“

Ezekkel szemben a kérdéses ügyben való közreműködésemet minden elvétel és hozzáadás nélkül a következőkben foglalom össze:

Midőn báró Orbán Ottó f. évi június hó 6-án 10 óra tájban a segédkezésre felkért, neki magának kijelenttem, hogy a készülődő párbajnál segédi szerepet nem válllok s hogy előttem tett nyilatkozatának az ellenfelek segédeivel való közlésében csak az idő rövidségére való tekintetből és csak azon határozott kijelentéssel működöm közre, hogy ügyével, minthogy mások családi dolgaiba avatkozni nem szoktam, semmiféle irányban és részben sem válllok szolidaritást.

Ezen nyilatkozatomat a legjobb formában ismétlem, midőn velük összejöttünk az ellenfelek segédei előtt és a jelzett felfogásnak megfelelően állítottuk ki megbízott társammal azon nyilatkozatot is, melyben a megbízónak a megbízás miként tett teljesítéséről beszámoltunk.

Hivatkozhatom még a „Kézirat gyanánt“ szolgáló nyomtatvány utolsó mellékletére, melyben Ilyés és Lengyel segédurak is olyaténkép pertraktálják a kérdést, mely semmi kétséget sem hagy fenn aziránt, hogy abban én és társam egyszerűen, mint az Orbán Ottó br. nyilatkozatának közli szerepeltünk.

Önkényt következik ezekből, hogy eljárásomban annak kezdetétől végéig nem volt egyetlen mozzanat, melyben az Orbán báró ügyét, helyesebben álláspontját magamévá tettem és őt a saját csekély személyemmel csak egy percig is fedezni megkísérlettem volna, amint nem teszem ezt ma sem. Nincs semmi okom tehát arra, hogy a méltóságod nyilatkozatának utolsó bekezdésében foglalt feltételes sértő epitetonokat magamra alkalmazzam. Ha azonban a dolgok ezen állásában is azt hinné a méltóságos gróf ur, hogy tőlem bármely tekintetben sérelmet szenvedett, azon esetre felhívása folytán ennel felajánlom az elégtételt, de csakis azért, amit valóban cselekedtem és nem azokért, akik nekem meggyőződésem szerint a paltalanul imputáltak.

Megjegyzem még, hogy tekintettel arra, miszerint Orbán Ottó br. a részére kiállított nyilatkozatunkat hirlapilag közölte: semmi kifogásom sincs az ellen, hogy esetleg ezen levelem is nyilvánosságra hozassék.

Egyebekben fogadja kiváló tiszteletem nyilvánítását, melylyel vagyok a Méltóságos gróf urnak

Sz.-Udvarhely, 1898. aug. 16.

alázatos szolgálja:

Soó Gáspár, s. k.

Unitárius bucsu. Az unitáriusok ez évben is, mint minden évben, megtartották nyári bucsujukat 21-én *Homoród*-fürdőn. Az ünnepélyre nagy számban jelentek meg a közelebbi falvakból s az ilyenkor rögtönözni szokott népmulatságokban gyönyörködött a még ott maradt fürdőközönség.

Nyári táncmulatság. Szeptember 4-én a *Szejke* fürdőn *Kollát* Lajos vendéglő-bérlő a helybeli dalegylet javára, a dalegylet közreműködése mellett nyári táncmulatságot rendez, a melyre a belépti díj személyenként 50 kr, kezdete pedig délután 5 órakor lesz. A fürdő területére a vendégek saját ételüket is vihetik, azonban vendéglős is lesz.

Kereszturi népünnepély. Az Orbán-szoboralap javára Szent István napján rendezett népünnepély mindenféle tekintetben fényesen sikerült. A bevétel 464 frt 28 kr volt, melyből levonva a kiadásokat,

megmaradt 279 frt 33 kr. A műsornak minden egyes pontja teljesen bevált. Ugy *Csia* Kálmán saját szerzeményü ódája, mint *Szabó* Zoltán „Kedves temetésen“ címü költeménye, valamint *Végler* Gyula tanár által tanítókból, lelkészekből és tanuló ifjakkól alakított dalárdája egyforma mértékben elragadta az egybegyűlt közönséget. Köztetszéssel énekeltek — *Gyevay* Béla cimbalomjátéka mellett — *Szabó* Ilona és Zoltán. Ügyes volt a Liliputi-zenekar is, melyet *Szabó* Lajos tanított be és dirigált. Jólesett látni, hogy a szent cél legalább ez alkalomra összetudta hozni a különben nem igen összetartó kereszturi közönséget. Az ünnepély vezetői *Bihari* Mór, *Szabó* Lajos és *Szász* Ferencz voltak, míg a bevétel fokozásához nagyban hozzájárultak, mint elárusítónók: *Benkő* Anna, *Bordi* Ida, *György* Lidi, *Gyürki* Berta, *Gyürki* Vilma, *Izrael* Ida, *Klein* Lujza, *Macsássy* Anna és *Erzsi*, *Mántó* Anna és *Erzsi*, *Muszták* Ilona, *Nagy* Ágnes, *Nagy* Eszter, *Róza* és *Irma*, *Rácz* Anna, *Simén* *Erzsi*, *Soós* *Irma*, *Szabó* *Erzsi* és *Szalontai* *Ilona*. — A mulatságot táncz fejezte be, amely a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban tartott. A nagyszámu felülfizetők közül, térhiánya miatt, csak a következőket, mint legnagyobb felülfizeteket soroljuk fel: *dr. Papp* János 10 frt, *Maksay* Lázár 10 frt 50 kr, *Walter* Vilmos 9 frt, özv. *Horváth* Istvánné 4 frt. — Az ünnepélyen feltűnt *Orbán* *Balázs* eredeti nagyságu képe, melyet ez alkalomra *Macsássy* Ákos festett. — Keresztur mindenképpen méltó akar lenni, hogy az *Orbán*-szobor piacsterén állíttassék fel.

Az ev. ref. kollegiumban a beírások szept. 1—3. napjain délelőtt 8—12-ig és délután 3—4-ig történnek meg. A beírási napokon délután 4—6-ig a javító vizsgálatok tartatnak meg. Az új tanév megnyitása szept. hó 4-én délelőtt 11 órakor lesz a következő program szerint: 1. A gyülekezet éneke. 2. Ima. 3. Megnyitó beszédet tart *Gönczi* Lajos igazgató. 4. Az iskolai törvények felolvasása. 5. A *Kis* *József* féle segélypénzek kiosztása. A megnyitó ünnepélyre a t. szülőket, az érdeklődő közönséget tisztelet-el meghívja az intézet igazgatósa.

Zetelaka égése. Már mult számunkban megemlékeztünk arról az óriási tüzről, amely e hó 16-án Zetelaka községben pusztított. A kárt az első percekben hozzávetőleg sem lehetett megállapítani, most azonban azt egész pontossággal közölhetjük. Elégett 114 épület, 410 szekér széna, 69 kalangya szalma, 35 véka buza, 65 véka rozs, 154 forint készpénz s az elégett házak összes butorai és eszközei, valamint 40 darab szarvasmarha, 16 sertés és igen sok szárnyas. Az összes kár 30,431 frt, a melyből biztosítva volt 57 épület 9450 frt értékben. A tűz — mint mult számunkban említettük — gondatlan-ságból keletkezett. *Boros* *Józsefné* szabad tüzelőjéről szapulás közben a szél a szikrát kivitte s ez volt oka annak, hogy mintegy negyven gazda maradt teljesen tönkremenve, hajlék nélkül. A nyomorba jutottak fösegélyezésére már egyes jószívü adakozók nagyobb összegeket juttattak egy, evégből alakult bizottság rendelkezésére. A helyszínén a helybeli tüzoltóságnak is mintegy 16 tagja megjelent, a kiknek legelőször köszönhető a tűz lokalizálása.

Tanügy.

A jövő tanévre vonatkozó értesítés. A *székely-udvarhelyi m. kir. áll. felsőleányiskolában* az 1898/9-ik tanévre a növendékek felvétele és beírása szeptember hó 1., 2., 3., 4. napjain az iskola helyiségében történik; ugyanazon napokon tartatnak a felvételi vizsgálatok is.

A felsőleányiskola első osztályába olyan tanulók vétetnek fel, kik életök 12. évét betöltötték és az elemi népiskola VI. osztályát sikerrel végezték, vagy kellő képzettségüket felvételi vizsga által igazolják.

Egész évi tandíj 10 frt, beírási díj 1 frt, értesítő díja 1 frt, összesen 12 frt; annak fele a beíráskor, második fele február hó elején fizetendő.

Szegénysorsu, vagyontalan szülők gyermekei, kiknek az előző évről legalább jó osztályzatú bizonyítványuk: teljesen vagy részben tandíjmentességet nyerhetnek; ez iránti kérvények Udvarhelymegye kir. tanfelügyelőjéhez címzendők és a beíráskor az igazgatónál benyújtandók.

Szegény szülők szorgalmas, tehetséges és jómagaviseletü gyermekei ingyen tankönyveket is kapnak; ebbeli kérelmükkel az igazgatóhoz forduljanak.

A felvétellel a növendékek szülei vagy azok helyetteseinek kíséretében tartoznak megjelenni, és bemutatni: a keresztlevelet, illetve születési bizonyítványt, iskolai- és oltási, esetleg újraoltási bizonyítványt.

Az igazgatóság.

A községi fiúiskola harmadik osztálya is megnyílik ez év szeptemberében. A beírások szeptember 1-én kezdődnek és tartanak egészen 8-áig. Az első osztályba felvétetik minden városi polgárnak olyan gyermeke, ki életének 6-ik évét már betöltötte, amit születési anyakönyvi kivonattal kell igazolni, mivel kisebb idejüt felvenni nem szabad. Az iskolaszék megállapodása értelmében a 2-ik és 3-ik osztályosok a tavalyi helyiségben tanulnak, míg az első osztályosok az óvodahelyiség eddig üresen álló, a baloldalon levő termében helyeztetnek el és a beírások is ott történnek meg, naponként délelőtt 8—12-ig és délután 3—5 óráig. Minden tanuló hozza magával az év végén kapott „Értesítőjét“.

Lázár József, igazgató.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok nem adatk vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.

P. M. Sz.-K. Köszönjük. Terhiánya miatt azonban csak részben használhattuk fel.

A—a. H. Kérdése igazán meglepett. Hogy mit érezhettek a köroroslánok akkor, amidőn a koszorut a fejükre tették? Alighanem megmozgatták a fülüket, talán dörmögtek is, mivel az csiklandozta őket. De ugyan, kérjük, tegye meg azt a sziveséget, hogy interjúolja meg őket, mivel mi is módfelett kíváncsiak vagyunk arra. Magunkat ajánljuk!

I—ke K—r. Igéretének mindez ideig nem tett eleget. Felkérjük tehát itt, hogy szavának aljon.

Idéal Ott. Hogy a jegesmedve habbal issza-e a jegeskávét vagy bőrrel, ezt a természetudósok meg nem tudtak megállapítani. Az valószínű, hogy ha a bőrnek ad előnyt, akkor jegesmedvebőrrel issza és ilyenkor előre iszik a jegeskávé bőrére. Isten önnel. Azonban nem tudná megmondani uraságod, hogy miért intéz ilyen kérdéseket hozzánk?

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

SZIVATYTYUKAT
házi, ipari, mezőgazdasági építkezési és egyéb nyilvános célokra

kéz, járgány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET
városi, községi, gazdasági és gyári

tűzoltóságoknak.

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő peczegődör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

A BPESTI SZIVATYTYU és GÉPGYÁR R.-TÁRSASÁG
(ezelőtt VALSER FERENCZ)

BUDAPEST, VI., külső váci-ut 45.

Arjegyzék és költségvetések ingyen és bérmentve.